

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

“Bądź Aktywny, Bądź Najlepszy
- szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej”

REGIONALNY OŚRODEK
POLITYKI SPOŁECZNEJ
w Białymstoku
15-110 Białystok
ul. Kombatantów 7

Białystok, dnia 12.11.2012 r.

ROPS.IV.POKL.0724.5/21.1/2012

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH WIELOLETNIEGO PROGRAMU ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM NA LATA 2013-2020

Projekt Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020 opracowany został w ramach projektu systemowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku „*Bądź Aktywny, Bądź Najlepszy – szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej*” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej.

Konsultacje społeczne trwały od 15 października 2012 r. do 28 października 2012 r. Konsultowany projekt aktu został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku i podstronie projektu systemowego „*Bądź Aktywny, Bądź Najlepszy - szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej*”. Ponadto informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych wraz z projektem aktu została wysłana do jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia i organizacji pozarządowych.

Zainteresowane jednostki przesyłały uwagi do projektu na ankiecie konsultacyjnej. Wypełnione ankiety można było złożyć osobiście w siedzibie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku, ul. Kombatantów 7, 15-110 Białystok lub przesłać drogą pocztową bądź też drogą elektroniczną na adres e-mail: projekt@rops-bialystok.pl w terminie do dnia 28 października 2012 r.

Każda propozycja zmian była przedmiotem dyskusji Zespołu ds. opracowania wieloletniego planu rozwoju ekonomii społecznej na posiedzeniu w dniu 8 listopada 2012 roku, w wyniku której Zespół podjął następujące stanowiska dotyczące poszczególnych propozycji:

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Regionalny Ośrodek Polityki
Społecznej w Białymstoku
Biuro Projektu
15-110 Białystok
ul. Kombatantów 7

tel. 85 744 22 14
faks 85 744 22 15
www.projekt.rops-bialystok.pl
projekt@rops-bialystok.pl

L.p.	Zgłaszający uwagi	Element Programu, z podaniem numeru strony	Obecny zapis	Propozycja zmian	Uzasadnienie zmian	Przyjęte stanowisko wraz uzasadnieniem nieuwzględnienia uwagi/opinii
1.	Podlaski Urząd Wojewódzki, ul. Mickiewicza 3, 15- 213 Białystok, 85 7439- 479, mworobiej@bialysto k.uw.gov.pl	3.2. CHARAKTE - RYSTYKA SEKTORA EKONOMII SPOLECZNEJ - str. 30 (liczba klubów integracji społecznej w województwie)	Klub Integracji Społecznej w Łapach i Zabłudowie prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe	1. Klub Integracji Społecznej w Łapach 2. Klub Integracji Społecznej w Zabłudowie-oba prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe	Są to dwa odrębne kluby, prowadzone przez ten sam podmiot (w lipcu na stronach internetowych PUW – istotnie oba kluby były wpisane jako jeden)-	Uwaga została uwzględniona.
		3.2. CHARAKTE - RYSTYKA SEKTORA EKONOMII SPOLECZNEJ - str. 30 (liczba centrów integracji społecznej w województwie)	Liczba centrów integracji społecznej wg. stanu na 10.07.2012r. 4 (nadal działają)	Liczba centrów integracji społecznej wg. stanu na 24.10.2012r. – 7 (nadano status 3 nowym Centrum): 1. CIS „Przystań” w Łapach- prowadzone Fundację VITA FAMILIAE w Łomży. 2. CIS w Dziemianówce, Gm. Giby, prowadzone przez Lokalną Grupę Działania „Sejnieńczyzna” 3. CIS w Łomży, prowadzone przez Fundację Edukacji i Twórczości w Białymstoku	Wojewoda wydał w miesiącach: IX- X 2012 decyzje w odniesieniu do 3 kolejnych Centrów.	Uwaga została uwzględniona.
2.	Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych, ul. Ks. Abramowicza 1, 15- 872 Białystok 85 732 28 46 biuro@owop.org.pl	DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOLECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM		Program w bezrefleksyjny sposób opisuje dane statystyczne, które mają wskazać problemy społeczne. Jednak liczby te nie dość, że nieaktualne („Aktywność zawodowa ludności” z 2008r., s.15, dane dotyczące osób niepełnosprawnych pochodzą ze Narodowego Spisu Powszechnego z 2002r., s.17), nie niosą za sobą dogłębnej analizy sytuacji. Nie przedstawiają przyczyn zastanej i badanej rzeczywistości. Nie znajdujemy tam np. odpowiedzi na pytanie dlaczego liczba długotrwale bezrobotnych zwiększa się na wsi pomimo utrzymującego się na stałym poziomie wskaźnika w województwie?		Uwaga nieuwzględniona, ponieważ przedmiotem refleksji nie są problemy społeczne woj. podlaskiego, one są jedynie tem dla analizowanego obszaru jakim jest ekonomia społeczna. To tego obszaru

	PROGRAM ROZWOJU I UPOWSZECZNIENIA EKONOMII SPOLECZNEJ	<p>Kierunki działań wspierających sektor ekonomii społecznej powinny mieć podstawy w zdiagnozowaniu przy czym przedstawionych problemów. Ponadto treść diagnozy nie odnosi się tak naprawdę do sektora ekonomii społecznej na Podlasiu. Nie przedstawia sytuacji przedsiębiorstw społecznych, podmiotów es, czynników sprzyjających, ograniczających rozwój itd. M.in. w punkcie „Rozwój przedsiębiorczości” ogólnie i pobieżnie opisano specyfikę regionu, w żaden sposób nie odnosząc się do gospodarki społecznej</p>		<p>dotyczy refleksja zawarta w analizie SWOT. Co do danych dot. niepełnosprawnych to GUS już opublikował własnie dane ze spisu 2011, w którym brak jest danych regionalnych na temat osób niepełnosprawnych. Częściowo uzupełniono diagnozę w zakresie osób niepełnosprawnych o bardziej aktualne dane pochodzące z dostępnych źródeł statystycznych.</p> <p>Uwaga uwzględniona częściowo. Najważniejszy aspekt w rozwoju ekonomii społecznej nie jest pomijany, temu służyć mają przede wszystkim działania w ramach celu 1 w Prioryecie I.</p> <p>Uwaga dotycząca innowacyjności została ujęta w celu 2 w Prioryecie II</p>
		<p>Program nienależnie pomija najważniejszy aspekt w rozwoju ekonomii społecznej, jakim jest wzrost zaangażowania społecznego. Żaden z wymienionych priorytetów i celów nie zakłada w głównych kierunkach interwencji działań zwiększających aktywność obywatelską, rozwój wspólnot lokalnych itp. A przecież ekonomia społeczna przez swój partycypanyjny charakter stanowi sposób pokonywania codziennych trudności wspólnego życia na danym terytorium. Zadanie z zaproponowanych działań nie uczy gospodarności i nie kształtuje potrzeby niesienia pomocy i wsparcia. Co zdaje się być podstawą w rozwiązywaniu problemów społecznych.</p> <p>Program nie uwzględnia również bardzo ważnego elementu rozwoju ekonomii społecznej i silnego trendu w europejskiej wizji sektora („Europa 2020”, „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”), jakim są innowacje społeczne i kreatywność w</p>		

	CHARAKTE- RYSTYKA SEKTORA EKONOMII SPOLECZNEJ	Ponownej analizie powinna również zostać poddana klasyfikacja instytucji.		Uwaga nie uwzględniona, ponieważ brak uzasadnienia i wskazania co jest nieprawidłowe w obecnej klasyfikacji.
3	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych Brukowa 28 lok.4, 15-889 Białystok	Podział instytucji i organizacji działających w sektorze ekonomii społecznej	Zmiana podziału na: Podmioty ekonomii społecznej (w tej kategorii należy uwzględnić przedsiębiorstwa społeczne) Otoczenie ekonomii społecznej Instytucje wsparcia ekonomii społecznej (instytucje wspierające merytorycznie podmioty ekonomii społecznej, otoczenie finansowe, instytucje grantodawcze, organizacje parasolowe i rzecznicze, LGD, samorząd lokalny i regionalny) Otoczenie ekonomii społecznej (samorząd lokalny i regionalny oraz podległe mu instytucje pomocy społecznej i instytucje rynku pracy, instytucje grantodawcze, media, sektor biznesowy (przedsiębiorcy) Klienci przedsiębiorstw społecznych (klienci indywidualni, sektor biznesowy, samorząd lokalny i regionalny)	Uwaga nieuwzględniona, ponieważ wskazywano, że powinna pozostać w WPRES pierwotna klasyfikacja.
	CEL GŁÓWNY, PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓLOWE PRIORYTET I	Cel.1	Kwestię dotyczą rozwoju i ekonomii społecznej należy już rozporządzić na poziomie szkoły.	Uwaga nieuwzględniona, gdyż w celu 1 w Priorytecie I jest mowa o edukacji w szkołach.
	CEL GŁÓWNY, PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓLOWE PRIORYTET II	Cel. 3 pkt.2	Rozszerzenie w pkt. 2 zakresu doradztwa o następujące kwestie: źródła finansowania działalności inne niż dotacje, doradztwo biznesowe Dodanie jako oddzielnego punktu kwestii związanej z szkoleniami dla istniejących podmiotów tj. pkt. 3 Szkolenia dla istniejących PES.	Uwaga uwzględniona częściowo. Doprecyzowano doradztwo w celu 3 w Priorytecie II. Natomiast szkolenia dla istniejących PES są ujęte w celu 2 w Priorytecie II.

	CEL GŁÓWNY, PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓLOWE PRIORYTET III	Cel. 2 pkt.2	Uszczegółwienie brzmienia pkt. 2 na: Podnoszenie kwalifikacji i nabycie nowych umiejętności przez pracowników ośrodków wsparcia m.in. poprzez szkolenia, wizyty studyjne, studia podyplomowe.	Błąd pisarski.	Uwaga uwzględniona.
4 Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „Soclab”, ul. Zwierzyniecka 17/16 15-312 Białystok socialb@socialb.org.pl	UWARUNKOWANIA PRAWNE I OPIS PROCESU OPRACOWANIA I PRZYJĘCIA PLANU; s. 5	„Podziałania 7.1.3”	Zapis: „Podziałania 7.1.3”		Uwaga uwzględniona.
UWAGA OGÓLNA; s. 26, 29, 42	Zwrot „ngo”	Powinno być „NGO”	Niekonsekwentne stosowanie skrótów. Niejasne jest też dlaczego wykorzystywany jest skrót angielskojęzyczny.	Uwaga uwzględniona.	
UWAGA OGÓLNA; s. 14, 15, 22, 23, 24-26, 29, 38, 41.	Zwroty: „Podlasie”, „Podlasiu”	Powinno być: „województwo podlaskie”.	Określenie odnoszące się do potocznego, a nie administracyjnego określenia obszaru terytorialnego, którego dotyczy WPRES. „Podlasie” to określenie obszaru historycznego a nie nazwa aktualnie istniejącego województwa.	Uwaga uwzględniona.	
KOMPLE - MENTARNOŚĆ Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI I	Zgodność z zapisami krajowych dokumentów strategicznych	WPRES powinien również uwzględnić przyjęta 25.09.2012 przez Radę Ministrów „Strategię Rozwoju Kraju 2020”. Zasadne jest też uwzględnienie zapisów rządowego „Raportu Polska	Pominięcie celów i rekomendacji nowszych niż wskazane w WPRES	Uwaga uwzględniona poprzez dodanie ogólnego zapisu z uwagi na ogólnych	

REGIONALNYMI; s. 9-11.		2030" oraz projektów: „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030”, „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego”, „Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego”.	krajowych dokumentów strategicznych związanych bezpośrednio z tematyką ekonomii społecznej.	charakter wspomnianych dokumentów i brak wiedzy dotyczącej ostatecznego brzmienia zapisów w większości tych dokumentów.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMICZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 13.	„http://www.obserwatorium. up.podlasie.pl/ upload/upload/obserwator_gospodarczy_podlasi a/ ObsGosp_Podl_1_kw_2011.pdf”	„B. Pławgo, <i>Obserwator gospodarczy podlasia. I kwartał 2011r.</i> , Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Białystok 2011.”	Niekonsekwentne cytowanie źródła. Ten sam dokument później jest opisywany jeszcze jako „Polskie Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych, Obserwator Gospodarczy Podlasia, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, I kwartał 2011.”	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMICZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 13-14.	Ludność	Należy uwzględnić prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego.	WPRRES dotyczy okresu 2013-2020. Przedstawiona w tym podrozdziale diagnoza bazuje zaś jedynie na niespójnych opisach wybranych danych demograficznych z lat 2005-2011, gdzie indziej zaś 2000-2009.	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMICZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 14-15.	Aktywność zawodowa ludności	Wydluzenie okresu diagnozy, uwzględnienie prognoz rynku pracy,	Wnioskowanie na podstawie sytuacji na rynku pracy tylko w oparciu o dane z lat 2010-2011, iż odzwierciedla ona „trwale i niekorzystne zjawiska na rynku	Uwaga uwzględniona.

DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 15.	„Wskaźnika zatrudnienia”	„Wskaźnik zatrudnienia”			pracy” jest znaczącym uproszczeniem. Nie wiadomo dlaczego w dalszej części opis dotyczy badań lat 2004- 2010, bądź 2004- 2008. Te analizy powinny być przedstawione na wykresach a nie tylko w formie opisu tekstowego.	Uwaga uwzględniona
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 17.	Ubóstwo	Uszczegółowienie opisu „zagrożenia ubóstwem”.			Diagnoza nie zawiera definicji ubóstwa. Nie jasne jest też czy opisano tu ubóstwo względne czy absolutne, czy jakiś inny jego typ.	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.; s. 17-18.	Niepełnosprawność	Uwzględnienie nowszych danych demograficznych.			Użyto nieaktualnych danych z 2002 roku. Dostępne są nowsze dane chociażby z „Badania Stanu Zdrowia 2009”.	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.1.;	Rozwój przedsiębiorczości	Wykorzystanie nowszych badań.			Cytowane dane pochodzą z 1997 i 2003 roku – jeszcze sprzed wejścia Polski do Unii Europejskiej. W dodatku w ogóle	Uwaga uwzględniona.

	s. 22-23.			nie uwzględniają właściwości przedsiębiorczości społecznej.	
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.2.;	s. 30.	„ośrodki wsparcia przedsiębiorczości socialnej (OWSS)”	Niezbędne poprawienie skrótu.	Użyty skrót wskazuje na „ośrodki wsparcia spółdzielczości socialnej” a nie „przedsiębiorczości socialnej”.	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.3.;	s. 38.	„brak jednorodnej wiedzy na temat liczebności podmiotów ekonomii społecznej w regionie wskutek braku bazy danych”	Proponowany zapis: „brak jednorodnej wiedzy na temat liczebności podmiotów ekonomii społecznej w regionie wskutek braku systematycznie prowadzonych badań pozwalających na budowę spójnej bazy danych dotyczącej ekonomii i infrastruktury społecznej”.	Brak wskazania czego dotyczyć i jak ma powstawać „baza danych”.	Uwaga uwzględniona.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.3.;	s. 38.	„powszechny brak zaufania wobec działań podjętych w sektorze ekonomii społecznej”	Niezbędne doprecyzowanie.	W analizie SWOT zaufanie do podmiotów ekonomii społecznej jest wskazane zarówno jako zagrożenie, jak i szansa. Nie jasne jest zatem nagłe postawienie jednoznacznego wniosku w podsumowaniu analizy SWOT.	Uwaga uwzględniona, uznano, że jest to przede wszystkim zagrożenie, gdyż zaufanie jest na razie dość ograniczone.
DIAGNOZA OBSZARU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM 3.4.;	s. 39.	„nierozumienie idei ekonomii społecznej (...) błędne wyobrażenia o ekonomii społecznej przez pejoratywny wydźwięk nazewnictwa”	Niezbędne zaproponowanie definicji ekonomii społecznej.	W/PRES powinna zawierać propozycję definicji ekonomii społecznej, która umożliwiłaby przelamanie jej wskazanych negatywnych	Uwaga uwzględniona.

				<p>stereotypów. Tymczasem w charakterystyce sektora ekonomii społecznej autorzy WPREs (s. 24) unikając definicji posługują się uproszczeniem, które może utrzymywać i powielać wskazane w dalszej części dokumentu problemy zamiast je rozwiązywać.</p>	
<p>IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I POTRZEB OBSZARU 4.1.; s. 42.</p>	<p>„Dystrybucja wiedzy i informacji na temat ekonomii społecznej wśród mieszkańców regionu, m.in. poprzez (...) edukację w szkołach.”</p>	<p>Prawidłowy zapis: „Dystrybucja wiedzy i informacji na temat ekonomii społecznej wśród mieszkańców regionu, m.in. poprzez (...) edukację w szkołach i uczelniach wyższych.”</p>	<p>Niespójność względem zaproponowanych w dalszej części dokumentu wskaźników. Zasadne jest też wskazanie na możliwość utworzenia kierunków studiów poddyplomowych związanych z ekonomią społeczną lub zarządzaniem podmiotami ekonomii społecznej.</p>	<p>Zignorowanie w WPREs warunkowań rozwoju gospodarki cyfrowej – elektronicznej, e-usług i e-administracji oraz zjawiska wykluczenia cyfrowego podmiotów ekonomii społecznej i</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
<p>IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I POTRZEB OBSZARU 4.1.; s. 45.</p>	<p>„Cel 2. Usamodzielnienie się przedsiębiorstw społecznych i podniesienie jakości działań”</p>	<p>Zasadne jest wprowadzenie wsparcia w dostępie podmiotów ekonomii społecznej do nowych technologii cyfrowych - dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej i informatycznej oraz wsparcia w szkoleniach z jej obsługi oraz jej utrzymania i wykorzystywania.</p>			<p>Uwaga uwzględniona.</p>

				ich klientów.	
				Błąd pisarski.	Uwaga uwzględniona.
	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I POTRZEB OBSZARU 4.1.: s.	„dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i doręczeniowych”	Poprawny zapis: „dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych”		
	ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ PROGRAMU; s. 47.	„dane dotyczące rozwoju ekonomii społecznej na podstawie wskaźników WPPRES oraz KPPRES”	Brak wyjaśnienia skrótu – także na początku dokumentu.	Nie wiadomo czy KPPRES to „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” czy coś innego.	Uwaga uwzględniona.
	RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU; s. 54.	„Wspieranie rozwoju działających przedsiębiorstw społecznych”	Wprowadzenie harmonogramu interwencji.	Pominięcie określenia harmonogramu realizacji interwencji.	Uwaga uwzględniona.

Podpisano: _____
 Data: _____
 Imię i nazwisko: _____
 Stanowisko: _____
 Adres: _____
 Telefon: _____
 E-mail: _____